

**Վ. ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ В. БРЮСОВА
BRUSOV STATE UNIVERSITY**

**ԲԱՆԲԵՐ
Վ. ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ВЕСТНИК
ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ В. БРЮСОВА
BULLETIN OF BRUSOV STATE UNIVERSITY**

**ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ
ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

ПЕДАГОГИКА И СОЦИАЛЬНЫЕ НАУКИ

PEDAGOGY AND SOCIAL SCIENCES

2 (65)

**Վ. ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
«ԼԻՆԳՎԱ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ**

ԵՐԵՎԱՆ - 2023

**ԱՐԱՔԵՐԵՆԻ՝ ՈՐՊԵՍ ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՏԱՐ ԼԵՉՎԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՒՄԸ
ԸՍՏ ԼԵՉՈՒՆԵՐԻ ՈՒՍՈՒՑԱՆՄԱՆ
ԱՐԴԻ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԻ (Ա1-Ա2 ՄԱԿԱՐԴԱԿ)
ՍՈՆԱ ՄԻՔԱՅԵԼՅԱՆ**

Համառոտագիր

Հոդվածում ներկայացվում են օտար լեզուների ուսուցանման արդի հայեցակարգի համատեքստում արաբերենի՝ որպես երկրորդ օտար լեզվի դասավանդման սկզբունքները, ակնկալվող վերջնարդյունքները: Արաբերենը, պատկանելով սեմական լեզվաընտանիքին, ունի լեզվամտածողության և լեզվակառուցվածքի էական յուրահատկություններ: Դրանք դրսևորվում են գրի համակարգում, լեզվի բոլոր մակարդակներում, ուստի պահանջում են ուսուցանման արդյունավետ մեթոդների համալիր կիրառում:

Հոդվածում կարևորվում են նաև արաբերենի դասավանդման ընթացքում հաղորդակցական և լսողական ընկալման հմտությունների ձևավորումը և զարգացումը՝ որպես օտար լեզվի արդի ուսուցանման հայեցակարգի կարևորագույն բաղադրիչներ: Արաբերենի դասավանդումը, որպես ուսումնառության վերջնարդյունք, ներառում է Ա2+ լեզվամակարդակի համար անհրաժեշտ գիտելիքների, հմտությունների և կարողունակությունների համալիրը:

Հիմնաբառեր՝ լեզուների ուսուցանման արդի հայեցակարգ, «մակարդակային» մոդել, ուսուցանման «ուղիղ» կամ «բնական» մեթոդ, արաբերեն, երկրորդ օտար լեզու, ուսուցանման վերջնարդյունքներ:

Ներածություն

Նախորդ դարավերջին՝ համաշխարհայնացման հայեցակարգի ձևավորմանը զուգընթաց, աշխարհի շատ երկրներում սկսված կրթական համակարգի բարեփոխումների արդյունքում օտար լեզուների ուսուցանման համատեքստ ներմուծվեց «չափորոշիչ» («ստանդարտ») հասկացությունը: ԱՄՆ-ում դեռևս XX-րդ դ. վերջին քառորդում հրապարակվել էին «XXI դ. օտար լեզվի ուսուցանման ազգային չափորոշիչները»: Եվրոպայում մի փոքր ավելի ուշ՝ 90-ականներին, անգլերենի հիման վրա մշակվեց «Լեզուների իմացության համաեվրոպական համակարգը»՝ լեզվի իմացության, գնահատման և դասավանդման հայեցակարգ՝ Եվրամիության տարածքում գործածության

համար: 2001թ. Եվրախորհրդի կողմից եվրոպական երկրներին առաջարկվեց հիմք ընդունել այն՝ ստեղծելու եվրոպական լեզուների ուսուցանման և գնահատման ազգային համակարգեր: XXI դ. առաջին տասնամյակում, այս երկրների փորձի հիման վրա, ոչ եվրոպական երկրներում ևս (Եգիպտոս, Ճապոնիա, Ղազախստան և այլն) մշակվեցին ազգային լեզվի իմացության, գնահատման և ուսուցանման համակարգեր՝ ըստ միջազգային չափանիշների:

Օտար լեզվի իմացության միջազգային չափանիշները, ուսուցանման արդի հայեցակարգը: Օտար լեզվի իմացության միջազգային չափանիշների հիմքում «մակարդակային» մոդելն է: Այն բնութագրվում է միասնականությամբ և շարունակականությամբ՝ այդպիսով ձևավորելով ուսուցանման ողջ համակարգը: Յուրաքանչյուր լեզվամակարդակի համար սահմանվում է գիտելիքների և կարողունակությունների շրջանակ (տե՛ս <https://book.coe.int/en/blog>): Օրինակ՝ Ա1 լեզվամակարդակի բանավոր խոսքի իմացությունը պետք է ներառի հետևյալ վերջնարդյունքը. «հասկանալ և խոսքի ընթացքում գործածել ծանոթ բառեր և արտահայտություններ, ներկայանալ և ներկայացնել այլոց, հարցեր ուղղել բնակավայրի, ծանոթ մարդկանց վերաբերյալ, ինչպես նաև պատասխանել դրանց: Մասնակցել ոչ բարդ զրույցին, եթե զրուցակիցը խոսում է դանդաղ ու հստակ»:

Ինչ վերաբերում է օտար լեզուների ուսուցանման մեթոդներին, ապա դրանք բազմազան են՝ ավանդական և արդի: Ավանդական է *քերականական թարգմանության* մեթոդը, որը ձևավորվել է XIX-րդ դ. Եվրոպայում: Այս մեթոդի կիրառմամբ օտար լեզուների ուսուցանումն արդի փուլում, սակայն, այնքան էլ նպատակահարմար չէ, քանի որ այն չի ներառում բանավոր խոսքի ձևավորման և զարգացման հմտություններ: Նախորդ դարի երկրորդ կեսին ձևավորված *հաղորդակցական մեթոդի* հիմքում բանավոր հաղորդակցման հմտությունների ուսուցանումն է կայուն արտահայտությունների, կաղապարների միջոցով: Հիմնական նպատակը մտքերի արտահայտումն է՝ ասելիքի փոխանցումը, թեև հնարավոր քերականական կամ այլ սխալների առկայության պարագայում: Այս մեթոդն այժմ առավելապես կիրառվում է օտար լեզվի ուսուցանման արագացված դասընթացներում: Այն, սակայն, հիմնավոր, լիարժեք գիտելիքներ չի փոխանցում:

Նախորդ դարավերջից Արևմտյան Եվրոպայում, այնուհետև նաև ողջ աշխարհում տեղի ունեցող ինդուստրացման գործընթացներին զուգընթաց՝ յուրաքանչյուր բնագավառում կարևորվում է *կիրառական արժեք* ունեցող գիտելիքի ձեռքբերումը: Այս համատեքստում է ձևավորվում նաև օտար լեզվի ուսուցանման արդի հայեցակարգը, որի հիմքում «*ուղիղ*» կամ «*բնական*» մեթոդն է: Այն շեշտադրում է լեզվական

չորս՝ գրելու, կարդալու, ունկնդրելու և խոսելու ունակությունների ձևավորումը և համաժամանակյա, համաչափ զարգացումը: Եթե առաջին երեք լեզվական հմտությունները բովանդակային առումով հիմնականում վերաբերում են ուսուցանման ավանդական մեթոդներին՝ մատուցման եղանակների որոշակի փոփոխությամբ և արդիականացմամբ, վերջին՝ «ունկնդրում, բանավոր խոսքի ընկալում» բաժինը լեզվի ուսուցանման համակարգ է ներառվել վերջին երկու-երեք տասնամյակում՝ համաշխարհայնացման հայեցակարգի ձևավորմանը և թվային տեխնոլոգիաների զարգացմանը զուգահեռ: Այժմ միջազգային չափանիշներին համապատասխան լեզվի ուսուցանման ձեռնարկներ կազմելու անհրաժեշտ պայման է բանավոր խոսքի ընկալման և զարգացման վերաբերյալ բազմազան վարժությունների ներառումը¹: Այս մեթոդաբանությունը կարևորվում է նրանով, որ լեզուն սովորելու բնական եղանակը, որը մարդն ունի, նախևառաջ այն յուրացնելն է բանավոր խոսքը լսելու, ըմբռնելու միջոցով, որը պահանջում է որոշակի կենտրոնացում և լսողական հմտությունների աստիճանական զարգացում (Բաբայան, Իսրայելյան, 2014, էջ 8): Հարկ է նշել, որ ուսուցանման սկզբնական փուլում, երբ դեռևս ձևավորված չեն համապատասխան հմտություններ, լսողական վարժությունները, պետք է ունկնդրել այնքան անգամ, որքան անհրաժեշտ է՝ այն հնարավորինս լիարժեք ընկալելու համար: Սկզբնական փուլում դա կարող է լինել չորս-հինգ անգամ, այնուհետև, աստիճանաբար նվազեցնելով, մեկ-երկու անգամի հասցնել: Հարկ է ի նկատի ունենալ, որ օտար լեզվի՝ միջազգային համարում ունեցող քննություններում բանավոր խոսքի ունկնդրումը թույլատրվում է միայն մեկ անգամ, որից հետո պետք է կատարել համապատասխան առաջադրանքները:

Վերոնշյալ մեթոդաբանությունը պետք է կիրառվի յուրաքանչյուր դասի և թեմայի համար, օտար լեզվի ուսուցանման յուրաքանչյուր մակարդակում: Բազմաթիվ առավելություններով հանդերձ, դասավանդման մեր փորձը ցույց է տվել, որ այս մեթոդի հիմնական բացթողումն այն է, որ թարգմանության վերաբերյալ վարժություններ չկան և տվյալ պարագայում չեն կարող լինել, թեև դրանք օտար լեզվի ուսուցանման կարևոր բաղադրիչներից են: Ուստի այս բացթողումը մեր կողմից լրացվում է յուրաքանչյուր թեմայի վերաբերյալ համապատասխան վարժություններ կազմելու միջոցով:

---

¹ Դիտարկվում են American English File, Starter, Oxford University Press, 2021 և American English File, Oxford University Press, 1, 2021 ձեռնարկները:

Արաբերենի՝ որպես երկրորդ օտար լեզվի դասավանդումը՝ լեզուների ուսուցանման արդի հայեցակարգի համաձայն: Արդի մեթոդաբանությամբ կազմված՝ տարբեր լեզուների դասավանդման բազմաթիվ ձեռնարկներ կան: Հարկ է, սակայն, հաշվի առնել, որ մինևույն լեզվամակարդակի համար առաջադրվող պահանջները, լեզվական նյութի մատուցման ծավալը կարող է տարբեր լինել: Դա պայմանավորված է ուսուցանման առաջին, երկրորդ կամ երրորդ լեզու լինելու հանգամանքով, դասավանդման ժամանակացույցով, լեզվի բարդության աստիճանով², ուսանողների ընդհանուր տրամադրվածությամբ և մի շարք այլ գործոններով, որոնցով ձևավորվում են ակնկալվող վերջնարդյունքները:

Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարանում արաբերենը դասավանդվում է որպես երկրորդ օտար լեզու: Կիսամյակային երեսուներկու լսարանային ժամ ծանրաբեռնվածության պարագայում ուսումնառության վերջնարդյունքները ողջ դասընթացի համար ներառում են Ա2+ լեզվամակարդակին համապատասխան գիտելիքներ, հմտություններ և կարողունակություններ:

Արաբերենի՝ որպես երկրորդ օտար լեզվի դասավանդման դեպքում նկատի են առնվում նրա մի շարք առանձնահատկություններ, որոնց ճիշտ ընկալման համար հարկ է ուսանողների շրջանում նախապատրաստական աշխատանք կատարել: Նախ, պետք է ի նկատի ունենալ, որ ի տարբերություն ուսանողների՝ մինչ այդ իմացած հիմնական օտար լեզուների (անգլերեն, ֆրանսերեն, իսպաներեն և այլն), որոնք պատկանում են հնդեվրոպական լեզվաընտանիքին և տարբեր դեպքերում գրային համակարգի, քերականության, բառապաշարի ընդհանրություններ ունեն, արաբերենը այլ՝ սեմական լեզվաընտանիքի լեզու է: Այն ունի լեզվակառուցվածքի և լեզվատառծողության տարբերություններ, որոնք դրսևորվում են գրային համակարգում, հնչյունաբանական, ձևաբանական, շարահյուսական մակարդակներում՝ այդպիսով երևան գալով լեզվի ուսուցանման բոլոր փուլերում: Նման առանձնահատկությունները պահանջում են ուսուցանման արդյունավետ մեթոդների և եղանակների համալիր կիրառում:

Ա լեզվամակարդակի դասավանդման սկզբնական փուլում ներկայացվում են արաբերենի գրի համակարգի սկզբունքները՝ աջից ձախ շարադրանքը, տառերի (հարֆերի) կապակցման եղանակները՝ ըստ բառի կազմում նրանց զբաղեցրած դիրքերի: Գրի

---

² Արաբերենը, ի թիվս ճապոներենի, չինարենի, հայերենի և մի շարք այլ լեզուների, ամենաբարդ՝ 4-րդ խմբում է (տե՛ս <https://effectivelanguagelearning.com/language-guide/language-difficulty>):

յուրահատկություններից են նաև բաղաձայնագիր տեսակը (գրային արտահայտում ունեն միայն բաղաձայնները), երկար և կարճ ձայնավորների տարբերությունները (երկար ձայնավորներն ունեն գրային, իսկ կարճերը՝ գրանշանային արտահայտում): Բացի այդ, մի քանի բաղաձայնաշարքեր միմյանցից տարբերվում են մեկ կետի առկայությամբ կամ բացակայությամբ (س, ح, ح, و, و, د, د): Այս հանգամանքը, ընդհանուր առմամբ դյուրին դարձնելով նման բաղաձայնների տարբերակումը, ուսուցման սկզբնական փուլում երբեմն շփոթության է հանգեցնում: Եթե լատինատառ գրի յուրացումը հնարավոր է համեմատաբար կարճ ժամանակաընթացքում, ապա արաբերեն գրային համակարգի ուսուցանումը, ի թիվս լեզվական այլ գիտելիքների, տեղի է ունենում չորս-հինգ թեմայի (լսարանային ութ-ինը ժամ) շրջանակներում: Պահանջվում է լսարանային և արտալսարանային երկարատև գրավոր աշխատանք՝ հարՖերի կապակցումները ճիշտ և հմուտ կատարելու համար, քանի որ արաբերեն հարՖերի մեծ մասը (28 հարՖից 22-ը), գրվում է կապակցված, և նույն հարՖը կարող է գրային երկուսից չորս իրացում ունենալ՝ պայմանավորված բառի դիրքով և հարևան հարՖերի տեսակով: Արտալսարանային աշխատանքի համար հանձնարարվում են տեսագրություններ, որոնց կիրառումը բավականին արդյունավետ է:

Արաբերենի հնչյունաբանության ուսուցանման պարագայում նկատի է առնվում, որ մի քանի հնչյունախմբեր գրեթե միանման են արտասանվում: Օրինակ՝ արաբերենի س (sin), ص (sad) և ث (ta) հնչյուններն արտասանությամբ մոտ են հայերենի ս-ին, ձ (dal), յ (zayn) և ظ (za) բաղաձայնները՝ գ-ին, ը (dal) և ض (daḍ) բաղաձայնները՝ դ-ին: Կան նաև արաբերենի հնչյունական համակարգին բնորոշ այնպիսի բաղաձայններ՝ ع (ayn), ق (qaf), որոնք ծանոթ լեզուներում համարժեքներ չունեն: Տարբերակված արտասանություն ունեն նաև կարճ և երկար ձայնավորները (երկարները գրեթե երկու անգամ երկար են արտասանվում): Հնչյունական համակարգին տիրապետելու՝ արտաբերելու, լսելու և գրելու համար դասավանդման սկզբնական փուլում դրանց հատուկ ուշադրություն է դարձվում. ուսանողները լսում են դասախոսին, աուդիո նյութեր և կրկնում հնչյունների արտաբերումը: Հնչյունաբանության ուսուցանումը կարևոր նշանակություն ունի, քանի որ այն անհրաժեշտ է լսողական և արտասանական հմտությունների ճիշտ ձևավորման և զարգացման համար: Հարկ է նշել, որ փոքր-ինչ բարդություն է առաջանում ع (ayn) և ق (qaf) հարՖերի դեպքում, որոնց ճիշտ արտաբերումը պահանջում է արտասանական բազմակի վարժանքների կատարում:

Արաբերենի ձևաբանության էական հատկանիշներից է խոսքիմասային եռախումբ դասակարգումը՝ անուն, բայ, մասնիկ: Անվանը

հատուկ են սեռի, թվի, հոլովի քերականական կարգերը: Սեռի քերականական կարգը շատ լեզուներում քերականորեն արտահայտված ցուցիչ չունի, այլ կերպ ասած՝ անունը քերականական սեռ չունի, այն միայն իմաստային է: Մինչդեռ արաբերենում քերականական սեռը բնորոշ է գոյականին, ածականին, թվականին, դերանվանը (անձնական, ցուցական): Ընդ որում, սեռի քերականական կարգի արտահայտումը ոչ բոլոր դեպքերում է համապատասխանում նրա իմաստին: Իրանիշ գոյականների պարագայում, օրինակ, համաձայնեցումը կատարվում է քերականական իգական սեռի ցուցիչով: Օրինակ՝ *kutub katira* «շատ գրքեր» և այլն:

Թվի քերականական կարգում, ի թիվս եզակիի և հոգնակիի, քերականական ցուցիչ ունի նաև երկակին՝ երկու անձ, առարկա անվանելու համար: Օրինակ՝ *ṭālibāni* «երկու ուսանող», *kitābtāni* «երկու գիրք» և այլն:

Հոլովի քերականական կարգը ներառում է երեք հոլովներ՝ ուղիղ, խնդրառական և հարակցական: Խնդրառական դիրքով դրվում են հայերենին համապատասխանող ուղիղ խնդիրը և հանգման անուղղակի խնդիրը, որոնք համարժեք են սեռական-տրական հոլովներին: Մյուս հոլովական նշանակություններն արտահայտվում են հարակցական մասնիկների կամ նախդիրների միջոցով: Օրինակ՝ բացառական հոլովի իմաստն արտահայտվում է *min* (-ից), ներգոյական հոլովի իմաստը՝ *fi* (-ում) նախդիրների միջոցով. **min-** *al-bayt* «տնից», **fi-** *al-bayt* «տանը» և այլն:

Արաբերենում խոսքի մասերի համաձայնեցումը տիպաբանական հատկանիշ է: Համաձայնեցվում են անվան քերականական կարգում ընդգրկված բոլոր միավորները՝ գոյականը, ածականը, թվականը, դերանունը: Գոյականը և ածականը, գոյականը և դասական թվականը, կազմելով որոշային կապակցություններ, քերականական սեռով համաձայնեցվում են: Օրինակ՝ *madina jāmīla* «գեղեցիկ քաղաք», *al-ḡurfa al-xāmisa* «հինգերորդ սենյակը»: Քանակական թվականի դեպքում համաձայնեցումն առավել բազմաշերտ է՝ պայմանավորված միավորների, տասնավորների և մյուս խմբերով: Միավորների դեպքում թվականը դրվում է հաշվելի գոյականի հակառակ սեռով: Օրինակ՝ *xamsa kutub* «հինգ գիրք»:

Արաբերենի ձևաբանության այս առանձնահատկությունները հանգամանորեն պարզաբանվում, ամրապնդվում են գրավոր և բանավոր վարժությունների միջոցով: Անուն խոսքի մասի մեջ ներառվող միավորների համաձայնեցումը երբեմն ընկալման դժվարություններ է առաջացնում:

Արաբերենում բային հատուկ են ժամանակի (ներկա, անցյալ, ապառնի), բայասեռի (ներգործական, կրավորական), սեռի, դեմքի, թվի (եզակի, երկակի, հոգնակի), խոնարհման քերականական կարգերը: Ա լեզվամակարդակում ուսուցանվում են բայի հիմնական ժամանակաձևերի կազմություններն ու նշանակությունները, կանոնավոր և անկանոն բայերի խոնարհման առանձնահատկությունները: Դեմքի և թվի քերականական կարգերը բայական համակարգում ևս ուժեղ են արտահայտված, մասնավորապես՝ արական և իգական սեռերի ցուցային տարբերակում ունի ոչ միայն երրորդ, այլ նաև՝ երկրորդ դեմքը *katabta* «գրեցիր» (ար.ս.), *katabti* «գրեցիր» (իգ.ս.): Բայական համակարգի խոնարհման հարացույցում եզակիի և հոգնակիի հետ միաժամանակ երկրորդ և երրորդ դեմքերի համար տարբերակում ունի նաև երկակի թիվը, որը երկրորդ դեմքում սեռով պայմանավորված ցուցիչ չունի, իսկ երրորդում ունի:

Ընդհանուր առմամբ, Ա(Ա1-Ա2) լեզվամակարդակի քերականության բաժինը ներառում է արաբերենի հնչյունաբանությունը, ուղղագրության, ուղղախոսության օրինաչափությունները, ձևաբանական և շարահյուսական հասկացությունների առավել հիմնական կազմը: Սա քերականական այն անհրաժեշտ բազան է, որի հիման վրա և դրա յուրացմանը զուգահեռ զարգացվում են լեզվական մյուս հմտությունները:

Օտար լեզվի ուսուցանման և արդյունավետ յուրացման արդի փուլում պարտադիր պայման է ունկնդրումը՝ ուսանողի լսողական հմտությունների ձևավորման, աստիճանական զարգացման նպատակով: Արաբերեն խոսքի ունկնդրումը սկսվում է պարզագույն լսողական վարժություններից՝ հարձերի (հնչյունների) արտաբերումից, քանի որ, ինչպես վերը նշեցինք, մի շարք հնչյունախմբեր գրեթե նույն արտասանությունն ունեն, ուստի այս վարժությունների կիրառումն անհրաժեշտ է ուսուցման ամենասկզբից: Հաջորդը նոր բառերի, տեքստերի ունկնդրման փուլն է: Լսողական հմտությունների զարգացման մյուս փուլում անցած բազային նյութի շրջանակներում տրվում են անձանոթ, ոչ երկար տեքստեր և երկխոսություններ: Ունկնդրումից հետո պետք է պատասխանել հարցերին, նշել՝ ճի՞շտ է տրված տեղեկությունը, թե՞ ոչ, առավել զարգացած լսողական ընկալման փուլում փորձել վերարտադրել ունկնդրած խոսքը՝ հնարավորինս շատ տեղեկություն փոխանցելով:

Լսողական հմտությունների զարգացումը պարտադիր է ամեն դասաժամի համար: Հիմնական բարդություններն այս առումով պայմանավորված են անձանոթ բառերի հնչյունական կազմի ճիշտ ընկալման և վերարտադրման, ինչպես նաև՝ ունկնդրումը մեկից ավելի անգամներ կատարելու հետ, ինչը ուսուցանման սկզբնական փուլի

համար ընդունելի է, թեև հարկ է նկատի ունենալ, որ աստիճանաբար միևնույն նյութի ունկնդրումների քանակը պետք է նվազեցնել՝ հասցնելով մեկ-երկուսի: Լսողական հմտությունների արդյունավետ զարգացման համար կարևորվում են ոչ միայն լեզվական՝ քերականական, բառապաշարային գիտելիքների առկայությունը, աստիճանաբար արագացող խոսքի տեմպը, հետաքրքիր, մոտիվացնող լեզվական նյութի ընդգրկումը, այլ նաև արտալեզվական մի շարք գործոններ՝ ուսանողի հոգեբանական վիճակը, կենտրոնացվածության աստիճանը, ունկնդրման համար անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցները, կողմնակի աղմուկի բացակայության անհրաժեշտությունը և այլն:

Ա լեզվամակարդակի արաբերեն խոսքի ընկալման համար տրվում են երեքից հինգ թույլ տևողությամբ տեքստեր:

Ինչ վերաբերում է բառապաշարին, ապա այն ներառում է Ա լեզվամակարդակի համար անհրաժեշտ, օտար լեզվի ուսուցանման միջազգային չափանիշներին համապատասխան թեմատիկ ուղղվածությունը, որն ընդգրկում է 1800-2000 բառային միավոր:

Քանի որ ուսուցանման վերջնարդյունքների համատեքստում կարևորվում են ոչ միայն գիտելիքները, այլ նաև՝ հմտություններն ու կարողունակությունները, այսինքն՝ ձեռք բերված բազային գիտելիքների կիրառելիությունը, այս առումով համընթաց զարգացվում են գրավոր և բանավոր հաղորդակցական ունակությունները: Որպես վերջնարդյունք՝ ուսանողը պետք է կարողանա վերոնշյալ թեմաների և բառապաշարի շրջանակներում վարել իրադրային զրույցներ և երկխոսություններ, գրել էսսեներ, նամակներ, շարադրություններ:

Եզրակացություն

Այսպիսով, հիմք ընդունելով մեր կողմից արաբերենի՝ որպես երկրորդ օտար լեզվի դասավանդման փորձը, կարող ենք նշել, որ այն առավելապես կազմակերպվում է օտար լեզվի արդի ուսուցանման հայեցակարգի համաձայն: Բազմաթիվ առավելություններով հանդերձ, սկզբնական փուլի համար դրա ոչ այնքան արդյունավետ տարրերից է միալեզու ուսուցանումը և թարգմանչական վարժությունների բացակայությունը: Միալեզու ուսուցանման առավելությունը լսողական հմտությունների զարգացումն է բնական պայմաններում, սակայն մեր կարծիքով այն ավելի նպատակահարմար է կիրառել աստիճանաբար: Ինչ վերաբերում է թարգմանական վարժություններին, դրանք կազմվում և տրվում են հընթացս՝ յուրաքանչյուր թեմային համապատասխան:

Հաշվի են առնվում արաբերենի՝ սեմական լեզվաընտանիքին պատկանելու և դրանով պայմանավորված առանձնահատկությունները: Հաճախ ծանոթ լեզուների հետ զուգադրումը տարբերությունները վերհանելու և արձանագրելու միջոց է:

Տեսական գիտելիքների ձեռքբերումից բացի՝ հաղորդակցական-կիրառական կարողունակությունների և հմտությունների ապահովումը ևս օտար լեզվի ուսումնառության վերջնարդյունքների կարևոր և անհրաժեշտ բաղադրիչներից է: Այն կատարվում է ունկնդրման, բանավոր և գրավոր խոսքի զարգացման, իրադրային զրույց-երկխոսությունների միջոցով:

Արաբերենի՝ որպես երկրորդ օտար լեզվի դասավանդումը կիսամյակային երեսուներկու ժամ տևողությամբ, որպես ուսումնառության վերջնարդյունք ներառում է Ա2+ լեզվամակարդակի համար առաջադրվող գիտելիքների, կարողունակությունների և հմտությունների համալիրը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

REFERENCE

1. Բաբայան Ա., Իսրայելյան Ա., Օտար լեզվով բանավոր խոսքի ընկալման հմտությունների մեթոդական ուղեցույց, Ե., 2014
Babayan A., Israyelyan A., O'tar lezvov banavor xosqi y'nkalman hmtowt'yowneri met'odakan owghecowyc, E., 2014
2. Տոնիկյան Ս., Յովսեփեան Ս., «Սովորում ենք արաբերեն». (սկսնակ A1 մակարդակ), Ե., 2020
Tonikyan S., Yovse'p'ean S., «Sovorowm enq araberen». (sksnak A1 makardak), E., 2020
3. Էլոյան Ա., Տոնիկյան Ս., Խոսե՞նք արաբերեն (սկսնակ A2 մակարդակ), Ե., 2020:
E'loyan A., Tonikyan S., Xosenq araberen (sksnak A2 makardak), E., 2020
4. American English File, Starter, Third edition, Oxford University Press, 2021
5. American English File, 1, Third edition, Oxford University Press, 2021
6. <https://effectivelanguagelearning.com/language-guide/language-difficulty>
7. 2015، سلسلة في تعليم اللغة العربية لغير الناطقين بها، الأساسي، التكلم،

СОНА МИКАЕЛЯН - ПРЕПОДАВАНИЕ АРАБСКОГО КАК ВТОРОГО ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В КОНТЕКСТЕ СОВРЕМЕННОЙ КОНЦЕПЦИИ ОБУЧЕНИЯ ЯЗЫКУ (УРОВНИ А1-А2)

Ключевые слова: Современная концепция преподавания языка, “уровневая модель”, “прямой” или естественный метод обучения, арабский язык, второй иностранный язык, ожидаемые результаты обучения.

В статье представлены несколько как традиционных, так и современных методов обучения иностранным языкам, отмечены их особенности и целесообразность применения.

В контексте современной концепции обучения иностранным языкам представлены принципы, особенности и ожидаемые результаты обучения арабскому как второму иностранному языку.

В процессе обучения учитываются особенности, свойственные арабскому языку и проявляющиеся на всех языковых уровнях. Отмечается, что сопоставление является способом выявления соответствующих дифференциальных и интегральных признаков знакомых учащимся языков.

SONA MIKAYELYAN - TEACHING ARABIC AS A SECOND FOREIGN LANGUAGE IN ACCORDANCE WITH MODERN CONCEPT OF LANGUAGE TEACHING (A1-A2 LEVELS)

Keywords: modern concept of language teaching, "level" model, "direct" or natural teaching method, Arabic, second foreign language, learning outcomes.

The article presents several traditional and modern methods of teaching foreign languages, their features and appropriate use.

In the context of the modern concept of language teaching, the principles, features and learning outcomes of teaching Arabic as a second foreign language are presented.

During teaching, due to the fact that Arabic is a language of different linguistic thinking, features characteristic of language levels are taken into account.

Often comparing with familiar languages is a way of highlighting and fixing differences.

Ներկայացվել է՝ 12.09.2023 թ.
Գրախոսվել է՝ 12.10.2023 թ.